

112. Karancslapujtő, Pókahegy

(KÖH: 41057)

(Nógrád megye) B

A szakirodalom a 19. század közepe óta többször foglalkozott a lelőhellyel. A hatvani és a pilinyi kultúra gazdag lelőhelye, védett fekvésű magaslati őskori telepként tartják nyilván.

A község K-i vége felett emelkedik a Póka-hegy. É felé erősen lejtő, szélesen elterülő fennsíkja egyenlő szárú háromszög alakú, amely alul az É-i oldalon kissé szakadékos egyenes peremben végződik. DNy-i oldalának pereme alatt 115 m hosszú terasz húzódik, őskori eredete még bizonytalan. A fennsík legmagasabb pontja a D-i sarkában van, vízmű körbekerített területe foglalja el. Az egész fennsík szántóföld, jelenleg parlag, K irányában törés nélkül folytatódik. A feltételezhető őskori telep legalább 300 m hosszú, pontos kiterjedését nem ismerjük.

Guba Szilvia és Zandler Krisztián közreműködésével mértem fel.²⁸

NOVÁKI GYULA

113. Kastélyosdombó, Temető

(KÖH 26562)

(Somogy megye) U?

2012. január 25-én Fodor László darányi lakos mutatott egy agyagkanalat (talán lengyeli kultúra), amelyet a kastélyosdombói temetőben talált, sírásás közben, a kidobott földben. A temetőtől É-ra nagy kiterjedésű őskori lelőhely található, így valószínűleg, ez a lelet is ahhoz tartozik.

VARGA MÁTÉ

114. Kazsok, Tehenészeti telep

(KÖH 94547)

(Somogy megye) I

2012. április 3-án leletmentést végeztünk Kazsokon. A tehenészet bővítésekor embercsontokat találtak, a K-i kerítésén kívül, a higrágya-derítő alapozásakor. A mai napon megfigyelhető volt 2 sír nyoma, az egyik benne maradt, kb. 120 cm mélységben a derítő Ny-i falában. A sír tájolás nagyjából Ny–K, a lábak megsemmisültek az építkezéskor. Leletek nem kerültek elő, így a temető kora ismeretlen.

Munkatársak: Honti Szilvia régész, Cserép Tamás és Varga Máté régésztechnikusok.

NÉMETH PÉTER GERGELY

115. Kállósemjén, Belterület

(KÖH 34999)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Á, Kk

2012 tavaszán több ütemben végeztük el a kállósemjéni görög-katolikus templom kutatását. Ennek oka az volt, hogy a templomon szigetelési munkákat végeztek. Ezzel párhuzamosan sor került a teljes padozatcserére is. A kutatás során megtaláltuk egy elpusztult Árpád-kori templom négyzetes szentélyzáródását. Megfigyelhettük a későbbi középkori templom falait, meghatározhattuk a középkori szentélyének eredeti kiterjedését –

ennek egy része a mai napig áll –, regisztráltuk az elpusztult sekrestye, oltáralap, a D-i bejárat, valamint egy középkori kriptá nyomain. Megállapítható volt a görögkatolikusok által tovább használt templom – visszabontott – maradványainak kiterjedése. Ennek egy későbbi fázisához tartozott egy feltárt toronyalapozás is. A templom a mai képét a 19. század végén nyerte el.

JAKAB ATTILA

116. Kemence, Varjasi vár

(KÖH 94335)

(Pest megye) Ő?

A sáncot Bezeceky Árpád (Duna–Ipoly Nemzeti Park) ismerte fel. Kemencétől K–DK-re, a „Tótok útján” lévő Varjasi-pihenőtől (egykori vadászház helyétől) Ny-ra, 30–40 m-re, a sár-ga jelzésű turistaúttól indul DNy irányába. 230 m hosszan követhető a hegyoldalban, a meredekebbé váló részen végződik. A sánc belső magassága alig 10–20 cm, aljában sekély árok húzódik. A sánc elvileg a mögötte, ÉNy-ra emelkedő hegy (478,5 m) védelmét jelentette, de folytatása a hegy körül sehol sem látható. Elkezdett, de félbehagyott sánc lehet, korát az őskorba valószínűsíthetjük.

A sáncot Szádeczky-Kardoss Géza közreműködésével mértük fel.²⁹

NOVÁKI GYULA

Kercaszomor, Református templom

(KÖH 87439)

(Vas megye)

A 2012–2013-ben végzett feltárásokat összefoglalóan lásd a 2013. év jelentései között

117. Keszthely-Fenekpuszta,

Halászlét és Pusztatemplom

(MRT 1. k. 21 / 17. és 21 / 25. lh.; KÖH 10514 és 10522)

(Zala megye) U, Ró

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal a Kis-Balaton vízvédelmi rendszer II. ütemének 7. sz. anyagnyerő bányája esetében a 0401/1 hrsz.-ú területen próbafeltárást írt elő. A projektet megelőzően készített hatástanulmányt alapul véve a 410/0797/1/2009 sz. KÖH szakhatósági állásfoglalás a bánya területét a Keszthely-Fenekpuszta, Pusztaszentegyházi-dűlő/Pusztatemplom lelőhellyel (KÖH 10522) azonosította, így az ásatási engedély is erre a lelőhelyre lett kiállítva. A tervezett 7. sz. anyagbánya területe azonban csupán É-on érinti a lelőhely legdélebbi részét, a bánya valójában a Magyar Régészeti Topográfia I. kötetének 21 / 17. sz. lelőhelyére esik, melynek neve: Keszthely-Fenekpuszta, Halászlét (KÖH 10514). Sajnos azonban ez a lelőhely a közhiteles nyilvántartásban a ténylegesnél nyugatabbra szerepel, ez okozta a félreértést, s így eleve nem számolt annak érintettségével a hatástanulmány. Továbbá így történhetett meg az is, hogy a lelőhely középső részét az 1980-as években egy nagy méretű bányagödörrel már megsemmisítették.

28 Nováki Gyula – Feld István – Guba Szilvia – Mordovin Maxim – Sárközy Sebestyén: Nógrád megye várai az őskortól a kuruc korig. Szerk.: Sárközy Sebestyén. Budapest 2017. 119–120.

29 Szádeczky-Kardoss Géza: Börzsönyi vártúrák. A Börzsöny várai. H. n. 2014. 18–20.